

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΕΡΓΑ - ΜΠΑΤΖΙΝΑ

ΤΟ ΠΗΓΑΔΙ ΠΟΥ ΞΕΧΕΙΛΙΣΕ...

27 ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ

ISBN 978-616-00-6936-5

9 786180 006936

Σταυρούλα Τσέργα-Μπατζίνα

Το πηγάδι που ξεχείλισε...
27 αφηγήματα

Ιούλιος 2026, Θεσσαλονίκη

ISBN 978-618-00-6936-5

© Copyright: Ιούλιος 2026, Σταυρούλα Τσέργα-Μπατζίνα

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του ελληνικού νόμου (Ν.2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Παραγωγή	Π. ΖΗΤΗ & Σια ΙΚΕ
Εκτύπωση	18ο χλμ Θεσ/νίκης-Περαίας
Βιβλιοδεσία	Τ.Θ. 4171 • Περαία Θεσσαλονίκης • Τ.Κ. 570 19
	Τηλ.: 2392.072.222 - Fax: 2392.072.229 • e-mail: info@ziti.gr
	www.ziti.gr

Στη μητέρα και στον πατέρα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γιώργος Μπατζίνας	
Συνταγές για ...δημιουργική Γραφή!	9
Προλογικά	13
<i>A. Γιατί η γιαγιά μου γεννήθηκε εδώ;.....</i>	<i>19</i>
<i>B. Η γιαγιά Εντυχία θυμάται...</i>	
1. Κατοχικά	27
2. Η γέφυρα της αγάπης.....	30
3. Ανεβαίνοντας στην Αργιθέα	34
4. Το πότισμα της Μηλιάς	37
5. Το τάμα του θείου Γιάννη.....	40
6. Η φυγή.....	45
<i>Γ. Βιο-αφηγήματα</i>	
1. Το αμάρτημα.....	51
2. Το όνομα	54
3. Η φουφούλα	57
4. Τα «ρούχα».....	61
5. Σειρήνια... δείπνα.....	65
6. Γιατί, Θεέ μου.....	69
7. Ο ξεριζωμός.....	77
8. Το προξενιό	80

Δ. Σελίδες σχολείου

1. Στο Δημοτικό της μεγαλούπολης.....	89
2. Ένα αλλιώτικο μπούλιγκ.....	93
3. Η απόφαση για το μέλλον.....	98
4. Το όνειρο.....	101
5. Η απόπειρα.....	103
6. Ο κ. Διευθυντής –Α΄ φάση.....	107
7. Ο κ. Διευθυντής –Β΄ φάση.....	113

Ε. Αναζητήσεις...

1. Γεννιέσαι, δε γίνεσαι... ..	119
2. Θες να γίνεις Βουγιουκλάκη;	121
3. Εσύ είσαι κοριτσάκι!	123
4. Έχω κλίση... ..	125

Επιλογικά

«Υπέρ μόρον»

«και φέγγει από μέσα η φυλακή...»	129
---	-----

Βιογραφικό.....	134
------------------------	------------

Συνταγές για ...Δημιουργική Γραφή!

Είναι αλήθεια πως υπάρχουν πολλές... δοκιμασμένες συνταγές για το καλό γράψιμο.

- Συνταγή **πρώτη**: Πιάνεις θέση στη σειρά των ψευδαισθήσεών σου περί υπέρ ...συγγραφικών δυνατοτήτων, περί ταλέντου που δεν πρέπει... να πάει χαμένο κ.λπ., κ.λπ. Φωνάζεις τη ματαιοδοξία σου να 'ρθει κοντά σου κι αυτή πλησιάζει τρέχοντας. Μη χάσει... Και ξεκινάς... αμέσως. Είναι τώρα η ώρα να μπεις στη λίστα των ...Άδοξων συγγραφέων!
- **Δεύτερη**: Αδράχνεις ωραίες λέξεις, τις βάζεις στη σειρά. Καλή είναι αυτή, λες,... πώς τη σκέφτηκα! Πιάνεις κι άλλες χρωματιστές –όπως περνούν βουίζοντας από το μυαλό σου– τις ξεπλένεις και τις προσθέτεις. Μα το είπε κι ο Καβάφης:

«Ένα έργο τελειώνει (γίνεται, δηλαδή, τέλειο), όταν δεν έχεις να αφαιρέσεις τίποτα πια»

Εσύ όμως απτόητος. Ανασαίνεις βαθιά, ρίχνεις καρκεύματα, μαζεύεις ναυάγια, προσθέτεις φιλοδοξίες, και ...κείνο και τ' άλλο και προχωράς.

Και το αποτέλεσμα, σύμφωνα με το ποιητικό απόσπασμα του Γ. Ρίτσου:

***«Ξέρω πολλά ποιήματα που πνίγηκαν
Στο χρυσό πηγάδι της σελήνης»***

- Συνταγή **τρίτη**: Παρουσιάζεσαι αυθορμήτως σε ιδεολογικά ...στρατόπεδα (φαντάρος δεν πήγες βέβαια, καθότι αντιρρησίας γενικώς). Και γράφεις πατριωτικά, σοσιαλιστικά, κομματικά, και επαναστατικά άμα λάχει, πάντως ελεύθερα... κατά παραγγελίαν (και προβάλλεσαι ...αξιοκομματικά!). Είναι η «**στρατευμένη**», κατά Μ. Πλωρίτη, «**στρατοπευδεμένη**» γραφή. Εδώ χρειάζεται απλώς η ...συγγραφική ικανότητα, να ...πληκτρολογείς με υποφερτούς ρυθμούς γραφής.
- **Τέταρτη**: συνοψίζεται στο δίλημμα:
«Είναι καλύτερα να γράφεις για τον εαυτό σου και να μην έχεις κοινό ή να γράφεις για το κοινό χωρίς να έχεις εαυτό;»
- Συνταγή **πέμπτη**: Αυτή της μετριοφροσύνης:
«Όταν θέλω να διαβάσω ένα καλό βιβλίο, γράφω ένα».
- Συνταγή **έκτη**: **Προσπαθείς να γράψεις όπως οι δήθεν κουλτουριάρηδες**. Τους ψυχαναλύει με τον ιδιαίτερα εκφραστικό και ... λιβελικό τρόπο, ο **Ντίνος Χριστιανόπουλος**. Σημειώνει, μεταξύ άλλων:
«Κουλτουριάρηδες είναι οι διανοούμενοι που δίνουν μεγαλύτερη σημασία στη γνώση και την πληροφόρηση και λιγότερη στο αίσθημα και το βίωμα. Ό,τι έμαθαν ή δεν έμαθαν έχει γι' αυτούς μεγαλύτερη αξία από τη σκέψη. Οι κουλτουριάρηδες είναι ψευτομορφωμένοι. Μόνο ένας ψευτομορφωμένος μπορεί να χρησιμοποιεί λεξιλόγιο που ξιπάζει και ξαφνιάζει, ή να με-

ταχειρίζεται ωραίες λέξεις και φράσεις για να κάνει εντύπωση. Αυτό που σήμερα αποκαλούμε γλώσσα των κουλτουριάρηδων είναι ένα κουρκούτι από νεόκοπες λέξεις, από ξένες αμετάφραστες λέξεις και από λέξεις παρμένες από διάφορες επιστήμες, λ.χ. «η μεταστοιχείωση της ντεμί νομενκλατούρας». Ή: «Όταν οι δομικές διαδικασίες λειτουργούν ανασταλτικά μέσα στον χώρο του μεταμοντέρνου...». Τι να πρωτοσχολιάσει κανείς σ' αυτή τη φράση; Στο τέλος δεν βγάζουν νόημα ούτε αυτοί, ούτε φυσικά κι εμείς...»

Σύμφωνα, εξάλλου, με τον **Τ. Μπουκόφσκι**: Ο διανοούμενος λέει κάτι απλό με δύσκολο τρόπο.

Μα, δεν υπάρχουν συνταγές!

Γράφεις, όχι σαν ...παντογνώστης αφηγητής, αλλά για να ακούγεσαι με τη μιλιά που σου δίνουν οι προσωπικές σου μνήμες. Δεν είναι ψευδοαντίγραφα μιας φανταστικής ζωής, απλώς ωραιογραμμένα – σαν άδειο πουκάμισο. Είναι πολύχρωμες φωνές που παίρνουν μορφή από τις μακρινές θύμησης, τις πληγές, τα πάθη, τις λύπες, τις χαρές. Μόνη έγνοια, ως εικόνες ζωής, μαρτυρίες μιας εποχής και κατάθεση ψυχής, να μη στενεύουν μέσα στη περίμετρο του εγώ.

Δεν υπάρχει, επομένως, μυστικό για το γράψιμο.

Είναι, μάλλον, απλό: Παίρνεις αγκαλιά ό,τι άγγιξε καρδιά και ψυχή και κάποτε ξεχειλίζει...

Κι ανοίγεις μια ...φλέβα!

Γιώργος Μπατζίνας, Φιλόλογος-Συγγραφέας

Αρετή κι αυτή η υπευθυνότης!
Δε χαλάς τα μάτια σου τα ξημερώματα
Εξαίρεσαι για το ...ήθος σου. Παίρνεις μπόνους
...εν τη υπηρεσία
Κατατάσσεσαι ...υπεράνω. Επαίνους, βραβεία,
εύφημες μνείες
ένα σωρό.
Και υμνητικούς επικήδειους
Για όσα δεν έζησες...

Προλογικά

Το ερώτημα του μικρού εγγονού

«Γιατί η γιαγιά μου γεννήθηκε εδώ»;

πυροδότησε εικόνες, έγινε θρυαλλίδα στο... **πηγάδι της ψυχής μου.**

Το ρολόι άρχισε αργά στην αρχή και γρηγορότερα στη συνέχεια να γυρίζει τους δείκτες του πίσω. Έβαλε σε κίνηση έναν μηχανισμό χωρίς σταματημό. Έφερε στη επιφάνεια παλιά βιώματα, όνειρα κρυμμένα, καντηλάκια προσευχής αναμμένα, σκηνές που είχα απωθήσει βαθιά μέσα μου. Γύριζε πίσω το χρόνο. Σαν ταινία από κείνες τις ασπρόμαυρες μεγάλου μήκους, που πλημμύρισε το νου και την ψυχή μου. Επιστροφή στα παιδικά και εφηβικά χρόνια.

Η κάμερα εστίασε σε ένα ξανθό με γαλάζια μάτια, στρουμπουλό κοριτσάκι. Ένα κοριτσάκι ντροπαλό, που σε κάθε συνάντηση με άλλους χαμήλωνε τα μεγάλα μάτια και τα μάγουλα γίνονταν κατακόκκινα. Τρίχρονη, ρίχνοντας κλεφτές ματιές δεξιά κι αριστερά, βγάζει την πάνη κούκλα του κάτω από το φουστανάκι και την κρύβει σε μια ρωγμή του παλιού πέτρινου σπιτιού.

Την παρακολουθεί να χορεύει και να τραγουδά πάνω στο τραπέζι του καφενείου. Οι θαμώνες γύρω χειροκροτούν γελαστοί. Τη βλέπει να ανεβαίνει στην κορφή από το σωρό καλαμπόκια μέσα στο δωμάτιο, να κάνει τσουλήθρα και να πέφτει γελώντας στο πάτωμα. Γυρίζει το

φακό και τη βλέπει να κλαίει γοερά με παράπονο, γιατί οι γονείς, παρόλο που το είχαν υποσχεθεί, δεν την ξύπνησαν, για να την πάρουν μαζί τους. Είχαν ξεκινήσει χαράματα για τη Σπηλιώτισσα, να εκπληρώσουν το τάμα για τη μεγάλη αδελφή.

Τώρα είναι στην τάξη, στο Δημοτικό της κωμόπολης. Είναι η πρώτη μαθήτρια, η χαϊδεμένη των δασκάλων και η καλύτερη σε απαγγελία. Τη φωνάζει η δασκάλα, μια μεγαλοκοπέλα, και της δίνει ένα ερωτικό ραβασάκι. «Μπορείς να το πας στον Νίκο Κ; Τον ξέρεις;» Δεν τον ήξερε, γνώριζε μόνο τον αδελφό, στο μαγαζί που την έστελνε η μάνα για ψώνια. «Ναι», απάντησε πρόθυμα, για να γλιτώσει λίγο βαρετό μάθημα. Φεύγει τρέχοντας, χαρούμενη. Φτάνει στο μαγαζί: «Αντώνη, ποιος είναι ο Νίκος;» Από το βάθος εμφανίζεται ένας σοβαρός κύριος με γυαλιά.

Σε μια επιστροφή για το σπίτι από το σχολείο, βαστώντας μια μεγάλη τσάντα, περνά μπροστά από την Αστυνομία. Το σπίτι ήταν λίγο πιο κάτω. Στην πόρτα της εισόδου στέκεται επιβλητικός ο Διευθυντής, σε μια ανάπαυλα.

«Έλα εδώ, μικρή, πώς σε λένε, ποια έχεις δασκάλα;»

Δεν τον είχε ξαναδεί, αλλά ήξερε η μικρή ότι ήταν ο άντρας της δασκάλας της, της κ. Ανθούλας, που είχε εκφράσει την επιθυμία να την υιοθετήσει. Την καλεί στο γραφείο του, όπου καταφτάνουν όλοι οι χωροφύλακες του τμήματος ολόγυρα και αρχίζει η παράσταση: «Πες μας αυτό το ποίημα, πες μας και το άλλο ή τραγουδήσε εκείνο το τραγούδι». Όλα η δασκάλα της τα είχε μεταφέρει στον άντρα της. Και η μικρή εκτελούσε. Όλοι χειρο-

κροτούσαν γελαστοί και στο τέλος γέμισε το γραφείο με κεράσματα, δραχμούλες.

«Έλα, είναι δικά σου, πάρ' τα», επέμενε ο αστυνόμος.

Η μικρή όμως με τίποτα δεν άπλωνε το χέρι. Εκείνος τα μάζεψε και τα 'βαλε με το ζόρι στην τσεπούλα της. Κατακόκκινη βγήκε έξω και προχώρησε για το σπίτι. Η μάνα καθόταν στην αυλή με άλλες γειτόνισσες. Η μικρή διηγείται το συμβάν και βγάζει τις δέκα δραχμές από την τσέπη σα λάφυρο. Η μάνα έκπληκτη, χαμογελάει:

«Δώσ' τα σε μένα, καρδούλα μου, θα σε πάρω καλτσίστσες...»

Και η ταινία συνεχίζει...

Αποφάσισα να καταγράψω μερικές από αυτές τις ζήσεις, μικρές πυξίδες σε άγονες γραμμές... Είναι αυτοβιογραφικές διηγήσεις με κάποια βέβαια «χωνευτική» μυθοπλασία. Ξεκίνησα από το μοιραίο της γέννησης σε συγκεκριμένο τόπο, από συγκεκριμένους γονείς, από ορισμένες συνθήκες. Περπάτησα στη ζωή των πρώτων χρόνων σχεδόν μόνη. Προβληματίστηκα, έπεσα, σηκώθηκα, προχώρησα. Καθοριστικοί βέβαια οι εγγενείς παράγοντες στη διαμόρφωση του χαρακτήρα και των δυνατοτήτων. Προχώρησα με την πίστη *«προωρόμην τον Κύριον ενώπιόν μου δια παντός, ότι εκ δεξιών εστί, ίνα μη σαλευτώ»* και λειτούργησα *«υπέρ μόρον»* με υπομονή, επιμονή, σιωπή.

Εκείνο που με ενοχλεί, ακόμα και σήμερα, είναι η έλλειψη διεκδίκησης όσων θεωρώ ότι είχα δικαίωμα. Με απασχόλησε πολύ το *«αγάπα τον πλησίον σου ως σεαυ-*

τόν». Η ερμηνεία βέβαια είναι να αγαπάς και να σέβεσαι τον εαυτό σου πρώτα και μετά –αν μπορείς– τον πλησίον σαν τον εαυτό σου. Και οι ιεροκήρυκες μένουν κυρίως στο «αγάπα τον πλησίον» παραβλέποντας το «ως σεαυτόν». Αυτό ίσχυσε και προσωπικά πολλά πολλά χρόνια. Δοτική απέναντι στην εργασία, στην οικογένεια, στον κοινωνικό περίγυρο και ελάχιστα για μένα. Όλα όπως πρέπει σε κάθε θέση, σε κάθε ρόλο. Κόρη και νύφη, μητέρα και γιαγιά, πάντα ενημερωμένη και πρόθυμη καθηγήτρια, συνάδελφος και φίλη, αδελφή, θεία, γειτόνισσα, νοικοκυρά και μαγείρισσα, και «ων ουκ έστι αριθμός»... Το έμφυτο αυθόρμητο γέλιο με έσωζε πάντα.

«Αχ, ψυχή μου δε σε γιόρτασα

Αχ, ζωή μου που σε ξόδεψα...», λέει ο στιχουργός:

Όλα τα *πρέπει* ενός διαμορφωμένου άκαμπτου *superego* που πνίγει τα θέλω...

Αλλά ο άνθρωπος γεννιέται, δεν γίνεται.

A'

Γιατί η γιαγιά μου γεννήθηκε εδώ;

Γιατί η γιαγιά μου γεννήθηκε εδώ;

Ο εξάχρονος Γιωργάκης κατέβηκε πρώτος από το αυτοκίνητο. Τρέχοντας και κλαίγοντας έπεσε πάνω μου και με σφιχταγκάλιασε. Η γεμάτη απορία, αγωνία και φόβο κραυγή του χτύπησε βαθιά την καρδιά μου και τριβέλισε το νου μου: *Γιατί η γιαγιά μου γεννήθηκε εδώ;*

Πώς να καταλάβει, να πιστέψει ότι η γιαγιά του, που τη γνώρισε και την έζησε στην πόλη γεννήθηκε σ' αυτό το μισογκρεμισμένο, παρατημένο πέτρινο μικρό καφενείο-μπακάλικο; Σε ένα χωριό που το κυκλώνουν ολόγυρα περήφανες κορυφές, βυθισμένο στη βουνοθάλασσα των Θεσσαλικών Αγράφων; Και γιατί άραγε γεννιέται ο καθείς εκεί που γεννιέται –άλλος σε παλάτια και άλλος σε χαμόσπιτα– και από συγκεκριμένους γονείς; Και πώς αυτό ορίζει το μέλλον του, τη ζωή του;

Πώς να ξέρει ότι, λίγο μικρότερη από εκείνον, ξεριζωθήκαμε υποχρεωτικά; Τότε που οι πολλοί κάτοικοι αναζήτησαν νέα πατρίδα, γιατί ο τόπος, άγονος και δύσβατος, δεν μπορούσε πια να καλύψει τα αναγκαία για τη βιοτή.

Μπροστά το μουλάρι φορτωμένο με ό,τι μπορούσε να σηκώσει από το νοικοκυριό. Και πίσω εμείς με τα πόδια, με σφιγμένο πρόσωπο και καρδιά και κρατώντας σφιχτά το χέρι της μάνας, πορευτήκαμε στο άγνωστο. Πρώτος σταθμός η κωμόπολη, στην αναζήτηση μιας καλύτερης τύχης. Θυμάμαι που φτάσαμε σα σκοτεινιάσε, βράδυ, με-

τά από ώρες πορείας. Και τότε είδα για πρώτη φορά και αυτοκίνητο. Το ταξί του Λιάβα, μοναδικό κι αυτό, βρέθηκε μπροστά μας με αναμμένα τα μεγάλα φανάρια.

Τρομαγμένη κρύφτηκα στις φούστες της μάνας. «Ένα τέρας!», φώναξα...

Κι ύστερα από λίγα χρόνια, νέο ξερίζωμα. Απότομα, σχεδόν βίαια. Εκεί που αρχίσαμε να νιώθουμε καλά στο νέο σπίτι, ήρθε το επιτακτικό μήνυμα του θείου από την πόλη: «Πάρτε τα κορίτσια κι ελάτε γρήγορα. Σας βρήκα δουλειά». Πρώτη ανάγκη για τους γονείς η δουλειά. Για να μπορέσουν να μας αναστήσουν. Αφήσαμε τα πάντα πίσω μας: Συγγενείς, φίλους, σχολεία, δασκάλους, αγαπημένα πράγματα. Το τρένο μας ξεφόρτωσε στη Θεσσαλονίκη.

Τώρα, στεκόμασταν όλοι μπροστά στο κάποτε σπιτάκι. Η αμηχανία και ο φόβος κυριαρχούσε.

Είχαμε έρθει στο καμπίσιο χωριό του άντρα μου, να περάσουμε το τριήμερο. Ο γαμπρός μου επέμενε:

«Δεν θα μας πας να δούμε το χωριό σου»;

Εγώ δίσταζα, γιατί αισθανόμουν τις αντιδράσεις για κάποιον που δεν είχε ανεβεί ποτέ πριν εκεί. Για να πάει κανείς στην πατρογονική γη μου, έπρεπε να ανέβει και να κατέβει στριφογυριστούς δύσκολους δρόμους, να σκαρφλώσει σε πανύψηλες κορυφές, να ταξιδέψει και πάνω από τα σύννεφα ακόμα. Έπειτα ο δεύτερος εγγονός μου ήταν μόλις δύο ετών. Πώς να τους ανεβάσω στα άγρια βουνά; Η επιμονή όμως του γαμπρού μου με λύγισε. Κυρίως από ευγένεια αλλά και από την πρόκληση:

«Εσύ, πρόεδρος του συλλόγου, που τόσο αγαπάς και προβάλλεις τον τόπο σου, δε θα μας πας να τον δούμε;»

Μπήκαμε στα αυτοκίνητα. Μπροστά εγώ με τον άνδρα μου και πίσω ακολουθούσε η οικογένεια της κόρης μου. Ο δρόμος άσφαλτος πλέον ως επάνω, αλλά έρημος, καθώς ήταν προχωρημένος Σεπτέμβρης. Τα χωριά μας είχαν αδειάσει από τους καλοκαιρινούς επισκέπτες. Ανεβαίναμε τον Τύμπανο, για να γείρουμε στο χωριό και η δική μου ψυχή πλημμύριζε ευτυχία. Τα μάτια μου δε χόρταιναν τα πανύψηλα ορθόκορμα έλατα με το ξεχωριστό χρώμα, που στοιχίζονταν στις πλαγιές σε άψογη παράταξη. Σκαρφαλώνοντας στη ράχη του αγνάντεα στον ανοιχτό ορίζοντα τις απότομες χαράδρες και τις κορυφές των βουνών να ορθώνονται αγέρωχες αγγίζοντας τον ουρανό. Περνώντας τον αυχένα του, κάποια σύννεφα κινούνταν αργά χαμηλότερα. Και μεις βρεθήκαμε πάνω από αυτά. Μοναδική εμπειρία το ανέβασμά του κάθε φορά: Θρίαμβος και δέος μαζί. Αισθάνεσαι ψηλά, πάνω κι απ τους αητούς ακόμα. Νιώθεις τον ουρανό και τον Θεό, στον πυρήνα, θαρρείς, της θείας ενέργειας και δημιουργίας.

Ο Τύμπανος, το φοβερό βουνό. Το πέρασμά του παλιότερα ήταν άθλος. Με τις άγριες απότομες χιονοθύελλες και τις κατολισθήσεις «έφαγε» αρκετούς διαβάτες. Τότε που δεν υπήρχε δρόμος παρά μόνο χωμάτινα μονοπάτια που εξαφανίζονταν στο χιόνι, μόλις ξέσπαγε ο θυμός του. Θυμήθηκα την ξαδέλφη μου που κάθε φορά που ανεβαίνουμε στο χωριό, κλαίει γοερά. Όχι πια γιατί φοβάται, αλλά γιατί θυμάται.

Κοίταξα πίσω μας, καθώς με έπιασε αγωνία. Τι να σκέφτονταν τα παιδιά μου;

Στο κατέβασμά του πια γλυκαίνει το τοπίο. Παντού

πράσινο, και μέσα διάσπαρτα τα πρώτα σπίτια, η ανθρωπινή παρουσία. Πέρασαμε το ποταμάκι από το πέτρινο γεφύρι. Τα καθάρια γάργαρα νερά του έτρεχαν με ορμή, αγκαλιάζοντας τα κατάσπρα λιθάρια στην κοίτη του, που λαμποκοπούσαν στον ήλιο. Επόμενη στάση το εκκλησάκι του Αγίου Μηνά, που στέκεται εκεί ακοίμητος φρουρός και δείχνει το δρόμο για το χωριό μου.

Όταν φτάσαμε, είδα τον φόβο, την ανησυχία, που προκαλεί η πρώτη φορά, στα μάτια τους.

«Και θέλεις εδώ να φτιάξεις σπίτι; Και τότε να έρχεσαι»;

Βγάλαμε βιαστικές φωτογραφίες. Τα μάτια μας κοίταζαν ολόγυρα. Μικρά λευκά πέτρινα σπιτάκια άδεια και κλειδωμένα, αυλές έρημες, φωνή καμιά. Μόνο τα δύο καφενεία ήταν ανοιχτά χωρίς κόσμο, μόνο με τους ιδιοκτήτες.

«Τι άλλο να δούμε»;

«Πηγαίνετε να δείτε το ποταμάκι με τα πηγαία νερά, την Γκούρα, και τον παλιό μύλο. Απέναντι, δίπλα στο ποτάμι είναι η Μηλιά, τόπος καταπράσινος, με καρυδιές, κορομηλιές και αχλαδιές. Σίγουρα έχουν καρπούς. Τέτοια εποχή ωριμάζουν εδώ. Μετά θα ανάψουμε ένα κεράκι στην εκκλησιά μας, την Κοίμηση της Θεοτόκου. Χρόνια αγωνίστηκε ο πατέρας μου μαζί με άλλους χωριανούς να αναστήσει. Ύστερα θα περάσουμε από το καφενεδάκι».

Τράβηξαν προς την Γκούρα κι εγώ κάθισα στο πεζούλι απέναντι από το παλιό καφενείο-μπακάλικο του πατέρα. Δεν τόλμησα να μπω, οι πέτρες σάρισαν, η σκεπή μισογκρεμισμένη. Η αυλή όμως ήταν καταπράσινη με μικρές λευκές μαργαρίτες ανάμεσα, σαν ένα χαλάκι πανέμορφο και δροσερό. Οι μνήμες ακάθεκτες κατέβαιναν βροχή.

«Διακόσιοι άνδρες μαζεύονταν εδώ κάθε μέρα», είπε ο Βασίλης, ο μοναδικός πλέον μόνιμος κάτοικος με τη γυναίκα του στο χωριό. «Διακόσιοι άνδρες για καφέ, τσίπουρο με το απαραίτητο λουκούμι, και για να παίξουν κολτσίνα». Μια εικόνα ξεπετάχτηκε αίφνης από τα μικράτα μου. Τρίχρονη εγώ, με ανέβαζε ο πατέρας πάνω σε ένα τραπέζι και χόρευα: «Νιάου, βρε γατούλα, με τη ροζ μυτούλα...» Όλοι χειροκροτούσαν γελαστοί και το τραπέζι γέμιζε δεκάρες που άφηναν για κέρασμα. Μια μέρα όμως είδα τον πατέρα να επιστρέφει τις δεκάρες στους θαμώνες, και από τότε δεν ξαναχόρεψα. Η μάνα μέσα ετοίμαζε τους καφέδες και τα πιάτα και συνάμα εξυπηρετούσε τις γυναίκες που έρχονταν να προμηθευτούν τρόφιμα. Τα έπαιρναν με πίστωση: «Γράψ' τα, Φάναϊνα, και με τα καλαμπόκια ή με το τυρί ή με τη ρίγανη θα στα δώσω». Και τα τεφτέρια γέμιζαν το ένα μετά το άλλο...

Γύρισα τα μάτια ολόγυρα κι αγκάλιασα τα πανύψηλα βουνά που τριγυρίζουν το χωριό. Είχε πέσει ο ήλιος και οι σκιές μεγάλωναν. Ο ουρανός όμως ήταν καθαρός μ' αυτό το μοναδικό μπλε του ορεινού, πιο κοντινός από οπουδήποτε. Ο αέρας λεπτός και καθαρίος. Μια απόκοσμη γαλήνη, σαν να είσαι πάνω από τη γη, πάνω από την ανθρώπινη ατμόσφαιρα.

«φτενό στα πόδια σου το χώμα, για να μην έχεις
πού να απλώσεις ρίζα
Και να τραβάς του βάρους ολοένα.
Και πλατύς επάνω ο ουρανός
Για να διαβάξεις μόνος σου την απεραντοσύνη»

Οι στίχοι του Ελύτη με κατάκλυσαν. Ένας λυγμός ανέβηκε, μα γρήγορα τον κατάπια.

«Τώρα τι θα κάνουμε;»

«Πάμε στο καφενείο του Κυρ-Βασίλη»

«Όχι, όχι, να φύγουμε, θα μας πιάσει η νύχτα»

Τρέχοντας σχεδόν μπήκαμε στα αμάξια κι άρχισε το κατέβασμα.

Σκέψου, φοβήθηκαν τόσο τώρα που έγιναν δρόμοι και οι αποστάσεις μίκρυναν. Τι θα έκαναν τότε που δεν υπήρχε δρόμος; Και έπρεπε, για να κατεβείς στην κωμόπολη να προμηθευτείς τα αναγκαία, να το πάρεις με τα πόδια ή να γυρίσεις πάνω μέσα στα χιόνια και συνάμα να αντιμετωπίσεις τις ορσίδες του Τύμπανου. Ή, στην καλύτερη, να μπεις στην καρότσα ενός φορτηγού μαζί με τα εφόδια ή και τα ζώα και να υποστείς όλα τα ταρακουνήματα από τις αλληπάλληλες στροφές ενός ταλαιπωρημένου χωματόδρομου.

Όταν φτάσαμε στον κάμπο, η ανακούφιση ήταν ολοφάνερη στα πρόσωπα. Ήξερα ότι δύσκολα ξανά θα ζητούσαν να ανεβούν στο χωριό μου, στον τόπο που γεννήθηκα και ζει το είναι μου.

***Σεργιανίζει τα ηλιοβασιλέματα η σκέψη μου
και σιγοπερπατά στις κορφές η θύμησή μου.***

***Ο άνθρωπος είναι ένα δεντρί που έχει ρίζες.
Χωρίς ρίζες δεν μπορεί να ζήσει, θα ξεραθεί.***

